

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>	Vychodi každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok 2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ:	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
Na pol roka 1 „ — „	VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na štvrt roka — 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.		

Po voľbách.

Až sme šťastlive prestáli aj voľby. U nás byly voľby aj dosiaľ pre isté vidieky pohromou, lebo miestami na dlhší čas vyrušily pokojné občianstvo z jeho každodenného života a roznieťily náruživosť natoľko, že sa vyžadoval dlhší čas, až sa mysle občianstva znovu utišily. A keď ablegátske voľby aj v riadnych okolnosťach, aj v každodenných pomeroch vedely vyrušif občianstvo z pokoja, byly ho v stave priviesť o potrebný súhlas a svornosť, tým viac sa dalo obávať, že terajšie voľby, na ktoré sa opposície už tak dávno chystaly, na ktoré opposície voličov už od mesiacov pripravovaly, budú zriedkave náruživé.

A buď chvála Vševedúcemu, voľby sa previedly bez zvlášťnejších výstupov, bez významnejších úrazov. Za pozor budiacu zvlášťnosť pri voľbách možno považovať to, že opposície, zvlášte strana grófa Alberta Apponyiho a Gabriela Ugrona vyšly z boja tak porazené, tak zbité, tak ztenčené, že na takúto porážku týchto strán nerátala ani liberálna strana. Liberálna strana vedela, že ohromná väčšina uhorského obyvateľstva je liberálneho smýšľania a tak bola si istá, že pri voľbách obdrží väčšinu, na to ale nepočítala s istotou, že sa voličia všade tak úplne odtrhnú od stránky Apponyiho a od stránky Ugrona.

A čo môže byť toho príčinou, že stránky tieto tak úplne potralily dôveru u uhorského obyvateľstva? Cirkevná politika.

Jako bude ct. čitateľom známo, gróf Albert Apponyi bol ten, ktorý naliehal na vládu, aby čo liberálna uviedla do života slobodu aj na cirkevnom poli. Apponyi si bol myslel, že vláda bude váhať s týmto rozhodným krokom alebo že jak aj zadá návrhy vzťahujúce sa na sriadenie cirkevných záležitostí, že tieže snem zavrhne, a následkom čoho že vláda padne a gróf Albert Apponyi dostane sa už raz ku veslu vlády, po čom už toľké roky na darmo túžil.

Lenže sa gróf Albert Apponyi aj tentoraz škaredo sklamal. Vláda, jaknáhle videla, že je už svrchovaný čas, aby sa cirkevné záležitosti do poriadku priviedly, jaknákle videla, že si toto žiada obyvateľstvo bez rozdielu náboženstva, neotálala, neváhala ani najmenej, lež predložila patričné návrhy snemu k pojednávaniu. A tu gróf Albert Apponyi, ten Apponyi, ktorý súril zadanie týchto návrhov, jaknáhle byly zadané, brojil proti nim. Lenže cieľu nedosiahol, vládu nesrútil, lebo cirkevno-politické návrhy prijal snem obrovskou väčšinou.

Podobne sa držal aj Ugron s jeho stranou. On tiež agitoval proti cirkevno-politickým návrhom a teraz pri voľbách obdržal spolu s Apponyim odplatu za toto.

Od zpätuvedenia konštitucionálnej doby v Uhorsku dosiaľ ešte žiadna parlamentárna strana neutrpela pri voľbách takú porážku, jako teraz strana Apponyiho a strana Ugronova.

Pod vedením grófa Alberta Apponyiho stojaca národná strana počítala na minulom sneme 57 členov a pri voľbách bolo iba 30 prívržencov tejto strany zvolené, sám vodca strany, gróf Apponyi len malou väčšinou hlasov obdržal mandát v Jászberényi, kde bol dosiaľ vždy jednohlasne volený. Ešte väčšiu porážku utrpel Ugron. Ugron mal na minulom sneme 47 členov a z jeho stránky prišlo iba 10 členov do snemu lenže bez vodcu, lebo Ugron v Salmáre prepadol.

Toto je pokuta za hriechy. Gróf Albert Apponyi a Gabriel Ugron zostali nevernými tradicionálnemu smýšľaniu veškerého obyvateľstva uhorského, ktoré bolo a aj vždy bude liberálne. Keď sú voličia aj miestami opposičného smýšľania, ale liberalismus nenechajú k vôli opposícii nikdy padnúť. Zrejým dôkazom tohoto je Kossuthova strana, ktorá vládu všemožne podporovala pri pojednávani cirkevno-politických predloh. Strana

táto neutrpela porážku pri voľbách, lebo práve tak silná vyšla z boja volebného, jako bola na predošlom sneme.

Voličia videli, že Kossuthovská strana, ačkoľvek robí vláde tuhú opposíciu, predsa ju podporuje v tom, čo sa srovnáva s jej programom a čo je osožné pre celú krajinu. Jedným slovom, Kossuthovská strana je taká opposícia, jakou má vôbec byť opposícia, totižto nielen všetko haníť a odmietaf, čo vláda robí, bez ohľadu na to, či je to osožné alebo nie, či je to krajine k prospechu, alebo pripadne ku škode. A za toto svoje rozumné chovanie sa obdržala Kossuthovská strana svoju odmenu, totižto udržala si dôveru voličov.

A čo povedaf o slobodomyselnej strane? Strana táto tak silná vyšla z boja, jako dosiaľ nikdy. Na predošlom sneme mala 216 členov, a teraz počítuje vyše 280 prívržencov. Darmo roztrubujú opposičné časopisy, že vláda podpláca, že robí nátlak, že zneužíva svoju moc a že len tak bola vstave dostaf väčšinu. Takéto zlomyseľné luhaniny môže uverif iba človek veľmi ohraničených vlôh. Keby liberálna strana bola dostala nie 280 mandátov, lež 8 alebo 10, alebo povedzme 20, tak by sa ešte bolo dalo uverif, že iba nátlakom alebo podplácaním bola vstave si vydobif tieto mandáty; 280 mandátov, tedy skoro 3/4 všetkých mandátov vstave si je ktorákoľvek strana iba dôverou, ktorú požíva u voličov, zapatriť. A liberálna strana zaslúžila si aj túto dôveru, lebo počas jej panovania Uhorsko v každom ohľade napredovalo, vzráhalo sa.

Medzi doterajšími parlamentárnymi stranami odteraz zaujme miesto aj *ľudová strana*, ktorá dostala 20, kdežto snivala najmenej o 100 mandátoch. Keďby sme nevedeli, jakým spôsobom si ľudová strana zadovážila týchto 20 mandátov, nuž by sme považovali týchto 20 mandátov za skvelé víťazstvo, vediať a znajúc ale okolnosti, nuž prinútení sme týchto 20 mandátov za veľkú porážku považovať.

Na ľudových shromaždeniach vydržiavaných cez leto po celej krajine, dľa časopisov ľudovej strany, braly vždy účasť veľké tisíce obyvateľstva; a teraz pri voľbách? Kde-tu zvíťazila ľudová strana malou väčšinou hlasov. Kam sa podely tie tisíce voličov? Prišli k rozumu a opustili tábor ľudovej strany a pridružili sa k liberálnej strane. Kde ľudová strana od dávnejších čias účinkovala, tam všade prepadla s jej kandidátmi, lebo obyvateľstvo malo dosť času nahliadnuť, že táto strana je veľmi škodlivá z ohľadu na všeobecný pokoj a tak opustilo zástavy jej. Zrejším dôkazom za toto sú naše Horniaky, kde takrečeno v každom okrese prepadla ľudová strana. Za Dunajom len neskoršie začala účinkovať, tam

je tedy ešte novotou a tak tedy zvíťazila miestami.

A teraz po prevedení volieb odložme na stranu všetok hnev, všetku nenávisť a budme aj naďalej svorní spoluobčania a spojenými silami pracujme na dobro vlasti našej drahej, ktorej dobro je aj našim dobrom.

Slovo k rodákom.

Od starodávnych vekov, v ktorých boli kresťania skrze pohanov prenasledovaní a nivočení, viera kresťanská a križ Spasiteľa tak citlivo urazené, tak fažko potupované neboly, ako sa to, žiaľbohu, v dňoch našich v krajine uhorskej ľudom nábožným obývanej stalo. Urážka a potupa táto je tým boľastnejšou a zahanbujúcejšou, že pochodila od takých, ktorí sú vieru vyučovať, pestovať a hájiť i brániť povolání, alebo aspoň byť majú.

Z otázky čisto svetskej, z otázky skutočne politickej spravili na hanebný, odsúdenia hodný spôsob otázku cirkevnú, otázku náboženskú... Úbohý ľud, ktorému je viera a náboženstvo drahocenným pokladom, útechou i spásou, strachom trnul nad heslom do uší mu trúbeným, že mu vraj vieru a náboženstvo odoberú. Ký div, že sa rozhorlil? Ký div že sa rozčulil? Dosť mal príčiny k zdiveniu. Ale nesvedomitým buričom jeho ani toto nedostačovalo; jed lživých klamství znásobňovali ešte aj svojou duchovno-cirkevnou nadvládou, keď sa neostýchali tým voličom vyhrážaf, že ich nerozhrešia, nepochovajú, dietky im nepokrstia, jestli nebudú držaf s ich stranou. Ký div, že ľud trnul, že slepo veriac zákernickým rečiam svojich seba a hodnosť svoju zabudlých pastierov duchovných, bez rozmýšľania hlas ich nasledoval. a bez rozvahy hotový bol tiahnuť do novopečeného križového boja bez potreby a bez základu.

Ovocie poltrefarochného búrenia sľubovalo záhubu, súženia a krveprelievania, že s malými výnimkami nestalo sa tak, ďakovať možno milosrdnému riadeniu Božiemu, a pokojamilovnej povahe Slovákov. No malo to aj inú príčinu: zakladatelia a vodcovia falošnej ľudovej strany zprvu do jedného buriči a drážditelia, keď po mnohých kočovaniach a hnusným búrením «Kresťana» duchov a mysle tichéno sveta otrávil; vášne a náruživosti jeho na najvyšší stupeň roznieťili; keď sa už daly očakávať priestupky, zločiny: zľakli sa svojej podlej práce, báli sa výsledkov tmý viac, lebo nami a nám podobnými priateľmi ľudu upozornení boli na to, že všetká morálna i hmotná zodpovednosť za výsledky na nich padne a ich tlačíť bude. Preto z bojovníkov usilovali sa vopred martýrov porobiť. Vydali nové heslá trpeľivosti, aby v páde predvidanej porážky, mali nové

zdánlivé dôvody k novému dráždeniu a rozčuľovaniu.

A dobrý, zavedený ľud náš verne poslúchal. Dal sa rozdivieť, dal sa utíšiť. S trpelivosťou a vytrvalosťou bral podiel na voľbách v mýlnom presvedčení, že on za vieru bojuje. Necítil smäd a hlad, trpel zimu i vietor v klamnom domnení, že to robí za svoje náboženstvo. Zmužile, statne sa choval pre zdánlivú pravdu, a tým dokázal to, že je on ľud statný, spoľahlivý, verný. Tým dokázal nepodvratne i to, že je, rozumne a svedomite vedený, schopný veľkých skutkov, a preto zaslúži, aby povolani jeho vodcovia jemu potrebnú pozornosť venovali, a ho zpod škodnej moci falošných ľudárov vymanili.

A preto pokladajme si za povinnosť, ako doposavád, tak i naďalej tento omámený ľud na pravú cestu priviesť, poučovať ho, presvedčovať a napomínať.

Nechajme všetky rekriminácie, všetky sťažnosti z minulosti, zabudnime čo bolo, a hľadme, aby nasledovalo lepšie. Ľud, ktorý za zdánlivosť tak oduševnene bojoval a neohrozene vytrval pri zaznanom blude, bude hrdinským bojovníkom za zásady pravdy a práva, keď o nich poučený a pravou cestou vedený bude.

Rodáci moji! Vy čo ste poznali pravdu; vy ktorí ste poznali a prehliadli klam a podvod ľudárov: starajte sa o svojich zavedených bratov. Otvárajte im oči i mysle, hlásajte im pravdu vždy a všade; poučujte a osvetľujte ich, aby porozumeli otázkam času, a nepadli za korisť podvodníkom. Každú dušu, čo ratujete, ratujete národu a vlasti. Práca ohromná na vás čaká, lebo vodu je ľahko zamútiť, ale k očisteniu potrebuje dlhé časy, no bárs jak veľké bude namáhanie, ale prajný výsledok bude tou najsvätejšou vlasteneckou zásluhou.

Hore sa smelo k tejto *každodennej* práci. Zdar bude námahy korunovať. *Pravdomil.*

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Krajinské voľby. Na Horniakoch sú už všade voľby ukončené. Čo sa dalo s istotou predvídať, to sa aj stalo. Liberálna strana zvíťazila na celej čiare. Agitácie ľudovej strany nemaly vážnejších následkov. Slovenský ľud, keď prišlo k lámaniu chleba, predsa len nahliadol, že jedine liberálnej strane má čo dakovať, že sa vlast naša behom posledných rokov hmotne a duševne tak mohutne rozmohla. Ďalej nahliadol, že to nenie ani zďaleka pravda, žeby liberálna strana, ktorá sa usiluje občanom v každom ohľade úplnú slobodu poskytnúť, odoberala náboženstvá, žeby chcela to právo občanov, aby

smeli a mohli svoje náboženské presvedčenie smeľe a nehatene vyznávať, bársjakým spôsobom hatiť.

Naši Slováci pri voľbách statne hlasovali za liberálnu stranu a dopomohli jej — s nepatrnými výnimkami — skoro na celom Hornom Uhorsku k víťazstvu.

Výtrznosti neudaly sa skoro nikde. Toto nás radostou naplňuje, lebo okolnosť táto svedčí zato, že Slováci napriek podpaľovaniu istých kruhov zdržali chladnokrevnosť a nedali sa zachvátiť k výstupnostiam.

Nové voľby. V Kysuckom Novom Meste predseda voľby ohľadom na to, že voličia boli natoľko roznieťení, natoľko rozohnení agitáciami ľudovej strany, že sa dalo obávať veľkých výtrzností, voľbu nepreviedol, lež odročil ju na pozdnejší čas. Jako sa dozvedáme, voľba sa prevedie 12-ho novembra. Čo kandidát ľudovej strany vystúpi gróf Mikuláš Móric Eszterházy. Vládna strana kandiduje obľúbeného hlavného slúžneho dra Imricha Haydina. Víťazstvo liberálnej strany je isté.

V čacanskom okrese zvolený dr Leo Lánczy bol zvolený aj v Miškoveci. Jako počuť Lánczy prijme mandát mesta Miškoveca a tak bude v Čaci nová voľba. Dosiaľ sa nič nevie, kto vystúpi v tomto okrese.

Aj vo zvolenskom okrese bude náhradná voľba. Tamejší vyslanec štátny sekretár Michal Zsilinszky bol zvolený aj v Čabe. Zsilinszky prijme mandát mesta Čaby, následkom čoho Zvolen si bude musieť zvoliť nového vyslanca.

Slávnostné zatvorenie výstavy. Krajinskú millennárnu výstavu slávnostne zatvoril 3. t. m. na poludnie minister obchodu Ernest Dániel. Prítomní boli všetci ministri na čele s ministerským predsedom bar. Bánffym, všetci štátni sekretári, okrem toho vynikajúci politici, vyslanci a iní vyšší úradníci, taktiež vo veľkom počte boli zastúpení aj kupci a priemyselníci.

Minister obchodu v zatvárajúcej reči vyslovil predovšetkým poľutovanie nad tým, že musí zatvoriť výstavu, ktorá bola celý polrok prameňom národnej hrdosti, pýchy celého národa. Ziaľ jeho ale ufavuje to povedomie, že výstava táto nielen splnila nádeje, ktoré sme v ňu skladali, lež vykázala aj také výsledky, ktoré budú večne skvelé svedectvo vydávať o tom, že uhorský národ svoje kultúrne povolanie nielen úplne pochopil, lež zároveň má aj dost vôle a sily, aby tože aj splnil.

Výstava mala dvojaký cieľ. Národ sa chcel kochať v rozpomienkach na slavnú minulosť, s druhej strany chcel čisto vidieť dneskajší stav krajiny.

Zatým minister obsirnejšie oceňoval jak historické pavillony, tak aj pavillony dneskajšieho veku.

Po ministrovej reči sa krajinskí hodnostári rozišli, s čím bolo dokončené úradné zavrenie výstavy. Výstavište bolo otvorené do deviatej večer, vtedy sa zavrely brány tohoto krásneho raja na veky. Nejedno oko slzilo, keď sa brány večer zatvorily.

Vyznačení vystavovateľa. Úradný časopis priniesol mená tých, ktorých vyznačili čestným diplomom a zlatou medailou millenniumovej výstavy. Čestný diplom jako

najvyššie vyznačenie obdržali tí, ktorí si na poli vedy, umenia, spisby, výchovy ľudu, kultúry a materiálneho pozdvihnutia, okolo vývinu domáceho priemyslu a hospodárstva krajinské zásluhy nadobudli. Skvostných diplomov vydano bolo sto a medzi inými boli vyznačení: Jozef Agnelli farár v Čároch (Nitra) za pestovanie lekárnických rastlín, účasť spol. Dinamit Nobel v Prešporoku, Ján Geramb baňská spoločnosť v Belej, papiereň v Hermanci pri B. Bystrici, plátená fabrika v Prešporoku, Rimamurány-šalgótarjanska železolejárska spoločnosť a Karol Wein v Kežmarku.

Štátne zlaté medaile, ktorých bolo rozdané tiež sto kusov, medzi inými obdržali: Baňsko-bystrická súkenná fabrika účasť spoločnosť, Kováč a Stodola koželužníci v Lipt. Sv. Mikuláši, Karol Löw súkenický fabrikant v Žiline, Uhor. textilno-priemyselná účasť spoloč. v Ružomberku a parný mlyn v Prešove.

Panovnícka návšteva. Srbský kráľ Alexander navštívil po tieto dni rumunského kráľa Karola. Kráľ Alexander z Rumunska príjde do Viedne na návštevu nášho kráľa.

Táto cesta srbského kráľa zdá sa byť istým znakom toho, že Srbsko chce pristúpiť k trojcisárskemu spolku, ku ktorému sa aj Rumunsko nedávno pridružilo.

Novi magnáti. Jeho Veličenstvo udelil grófsku hodnosť Gabrielovi a Elemérovi Lónyaymu.

Čo bude nový snem najsamprv pojednávať? Nový snem bude alebo hneď po vybavení odpovede na trónnu reč, alebo v tom páde, jak žeby pojednávanie tejže bolo zdĺhavé, tedy odrazu s touto bude pojednávať návrh zákona, ktorým sa vláda splnomocňuje, že v prvých troch mesiacoch budúceho roku môže robiť výdavky a príjmy prijímať v rámci tohoročného krajinského rozpočtu, slovom návrh zákona o trojmesačnej indempnite.

Odhalenia kniežata Bismarcka. Bývalý nemecký kancellár po tieto dni uverejnil v svojom časopise zpravu o tom, že Nemecko za jeho kancellárstva popri trojcisárskom spolku bolo uzavrelo s Ruskom osobitnú smluvu, v smysle ktorej si krajiny tieto vzájomne sľúbily, že v tom páde, keďby bola jedna lebo druhá napadnutá, vzájomne sa budú dobroprajne chovať proti sebe. Bismarck tedy vyznal, že on úprimne nesmyšľal so svojimi politickými spojencami, lež že pracoval za jejich chrbtom proti nim. Táto „so dvoch dvorov pes“ politika bola príčinou toho, že terajší nemecký cisár, jaknáhle prišiel na trón, Bismarcka prepustil a smluvu s Ruskom viac neobnovil, lež úprimne sa chová naproti svojim spojencom.

O tomto odhalení sa teraz mnoho píše po novinách. Chovanie sa Bismarcka všeobecne odsudzujú, a tým viac sa vychvaľuje rázne zadržanie nemeckého cisára, ktorý nechcel pokračovať v prevádzaní takejto neúprimnej politiky, lež radšej prepustil Bismarcka.

Výsledok volieb. Do stredy večera previedla sa voľba v 412. okresoch. Vyvolené bolo 280 liberálov, 28 členov národnej strany, 49 Kossuthistov, 9 Ugronistov, 21 členov ľudovej strany a 12 mimo strán stojacich.

Okrem tohoto 5 boli na dvoch miestach zvolení a v 9. okresoch budú náhradé, vlastne nové volby.

Posledná voľba bude vo štvrtok asíce v Senteši, kde si stoja naproti sebe neodvislá a liberálna strana.

Po millennárnych slávnost'ach.

V utorok, 3-ho tohoto mesiaca bola krajinská millennárna výstava slávnostne zavrená a tým sa úplne skončili všetky slávnosti, ktoré boly usporiadané k oslave tisícročného príchodu bratov Maďarov do Uhorska.

Keď sa teraz slávnosti už ukončili pozrime sa ešte raz na ich priebeh.

Jako vieme, vynikajúcim bodom slávností bola výstava. Výstava táto, jako to všetci cudzozemskí navštevatelia jednohlasne uznali, bola tak krásna, že dosiaľ v Europe nemala páru. A výstava táto aj veľmi vábila navštevatel'ov. Behom 6 mesiasov bolo dobre vyše 3 millionov navštevatel'ov.

Z hospodárskeho stanoviska bola táto výstava pre našu milú vlasť veľmi významná. Vlasti našej neprajné cudzozemské časopisectvo rado predstavovalo bolo Uhorsko čo takú krajinu, ktorá ešte ďaleko stojí za ostatnými vzdelanými krajinami Európy. Našli sa mnohí, ktorí verili týmto časopiseckým zpravám, následkom čoho obchádzali našu vlasť a nehľadali príležitosť, aby nadpriadli s nami kupecké styky. Výstava otvorila cudzozemským navštevatel'om oči; videli, presvedčili sa, že Uhorsko sa môže smele postaviť k boku ostatným europejským štátom. Videli, že je tu kvetúci priemysel, že vlasť naša je bohatá na výtečné poľno-hospodárske plodiny, jakých nedostať po celej Európe.

A poznanie tohoto je pre nás veľavýznamné. Cudzozemskí kupci, ktorí dosiaľ len zriedkakedy prišli k nám, aby si tuná zaopatřili potreby, aby naše články odkúpili, od týchto čias častejšie nás vyhľadajú, čo je pre nás veľmi potešiteľné.

Ale odhliadnuc od národno-hospodárskeho stanoviska, výstava millennárna mala veľký význam aj z vlasteneckého stanoviska.

Keď sa robily prípravy k výstave na Horniakoch, turčiansko-sväto martinské panslávské časopisy tuho agitovaly medzi Slovákmí, aby plodiny svoje a výrobky svojho priemyslu neposlali na výstavu. Agitácia mala len čiastočný výsledok. Všetky hornouhorské väčšie závody, ktorých majitelia patria k turčiansko-sväto martinskému prúdu, oboslaly výstavu, asíce bohate. Tito rozšafní, rozumní ľudia nahliadli, že im oboslanie výstavy len prospeje, len osoh môže doniesť a počúvali na chladnokrevné napomínanie zdravého rozumu. Žiaľbohu, mnohí ku vlastnej škode poslúchli agitácie.

Turčiansko-sväto-martinský prúd predstavoval výstavu v takom svetle, jako keby túže boli vlastne len bratia Maďari sriadili na oslavu svojho tisícročného príchodu do Uhorska. Kdežto výstava bola krajinská, jej cieľom bolo ukázať vzdelanému svetu, čo sú vstave dokázali obyvatelia Uhorska. Tu Uhorsko predstavilo ostatným národom plody svojho umu, plody svojej duševnej a telesnej práce a schopnosti. A Uhorsko tvoríme všetci obyvatelia tejto krásnej zeme bez rozdielu reči, ktorú sme cicali s materinským mliekom. A tak tedy výstava bola výstavou všetkých nás, sláva, ktorú výstava získala je slávou všetkých nás, taktiež by bol aj nezdar patril všetkým nám bez rozdielu reči.

Ďalej panslávske časopisy tuho agitovaly aj proti návšteve výstavy. Táto agitácia sa ale celkom nezdarila. Obyvatelia Horného Uhorska hŕne navštevovali výstavu. Ich zdravý rozum zvíťazil nad zlomyseľnými agitáciami. Slováci nahliadli, že obzrenie si výstavy, preštudovanie jej donesie im neoceniteľný ošoh a tak mileradi použili vhodnú príležitosť a vďačne cestovali do Budapešte. A príjdiť sem, videli, jak vďačne ich tu vitajú bratia Maďari, presvedčili sa o tom, že tu v hlavnom meste každý slobodne užíva rodný jazyk svoj, že tu nikoho neodstrúkajú, kto nehovorí maďarsky. A táto zkušenosť mnohým otvorila oči. Bájky o násilnom maďarčení dokázaly sa byť púhymi vymysleninami, lebo veď sa Slovák aj len v srdci krajiny, v Budapešti všade môže dohovoriť v svojej materinskej reči. A Slováci vidiač toto, nahliadli, že vláda nikomu neodoberá jeho jazyk, lež mu len príležitosť poskytuje v školách, aby sa mohol aj maďarčine priučiť, ktorá je čo štátna reč tak veľmi prepotrebná.

Výstava naplnila srdce jedného každého navštevovateľa istou národnou hrdosťou. Ejhľa, aj ja som synom toho uhorského národa, ktorý sa tu na výstave v tak peknom svetle predstavil celému svetu. Jak som dosiaľ čo zanedbal, čo odo mňa vyžaduje vlastenecká povinnosť, budem sa usilovať toto dvojnásobne nahradiť. Výstava vzbudila v srdciach všetkých obyvateľov to povedomie, že nerozdielne spolu patrime, že spolu tvoríme nerozdielny národ uhorský, že sme synovia jednej uhorskej matky a čo takí máme byť milujúcimi sa jej synmi.

Úprimne sa tešíme, že slovenský ľud vzdor mnohým odhováraniam v tak hojnom počte navštevoval výstavu, že cestovaním do hlavného mesta videl, jak čarovne-krásna je Budapešť, že videl, jak bratia Maďari vďačne tisnú k ňádram svojim Slovákov.

Medzi millennárnymi slávnosťami vynikalo aj otvorenie Železnej brány. Odstránením plavebných prekážok na Dolnom Dunaji, preukázalo

Uhorsko Európe veľmi milú, veľmi osožnú službu, lebo spravilo tým splavebným Dunaj až po Čierne More.

Regulovanie Železnej brány prinieslo uhorským inžinierom veľkú slávu, lebo dosiaľ nikde nebola tak veľkolepá práca prevedená, regulovaním Železnej brány dokázalo Uhorsko, že dôstojne vie previesť Európou mu sverenú prácu.

A teraz po odznení aj posledných zvukov millennárných slávností, prichyťme sa znova dobrou myšliou a čerstvou chuťou do práce. Pracujme aj ďalej svorne na zvelaďovaní našej milej vlasti.

DOPISY.

Zázrivá, 1. novembra.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Dokonali sme dielo konštitucionálne, a urobili sme zadost našim právam občianskym; teraz tešíme sa víťazstvu nášho pána Árpáda Kubinyiho a úfame, že ľudarmi porušený pokoj znovu sa rozhostí medzi nami.

Naši prívrženci „ľudovej strany“ si už začali smelo počínať, lebo jednotlivci z nich, jako: obecný holič Jaša Longinus trojzubý; vytrimisský Pepo Popichla papučo- a kapceplatač; Jaša Jankovičský rytier rádu vyšívanej haleny, narobili nesmierneho strachu medzi pávami zázrivskými. Vyrátali vopred väčšinu hlasov „ľudovej strany“ v okrese kubínskom, a tešili sa víťazstvu s väčšinou asi dvetisíc hlasov. Na prepadnutie ani pomyslieť sa neopovážal žiaden páv zázrivský, lebo že v tom páde ruské vojsko, ktoré vraj na hraniciach čaká, hneď udrie do Oravy poriadky porobiť.

Naši Zázrivci pohli sa 27. októbra večer na 24 vozoch, a zčiasťky aj pešo asi 400 osôb. Vozy neboly pripustené do Kubína. 28. rano beľaly sa vršky kubínske, obsadnuté ženami zázrivskými. Chlapov bolo prvý deň v tábore „ľudovej strany“ vyše 200; počet týchto spadnul na 40, keď sa pristúpilo k hlasovaniu. Voličov bolo medzi nimi 30, ale len 22 oddalo hlas na p. Krupca, lebo ostatní nevedeli menovať svojho kandidáta. Voličia Kubinyiho hlasovali vopred tiež 22-ti. Výsledok voľby naši ľudia, asíce so strany Krupcovej už nedočkali, lebo zunovaní a vyhladnutí pospiechali ku teplým kozubom. Ľudia Kubinyiho po vyhlásení voľby tiež sa poberali domov a keď rano prišli, Pepo Popichla prijal ich s oslovením, že „či sa nehanbili Kristu Pánu do očí plúť a ho kopat, ktorého im „tatári“ na postried mesta vystavili?

Takto hľa fanatisuje ešte aj kapce-platač, ktorý krem toho, že kapce a kožuchy pláta, kde sa darne pije a jie prvý je s celým domom, ešte aj pomocným učiteľom je v obci. Nuž či dakto môže svoje dietky sveriť takémuto učiteľovi, ktorý takéto pochopy má o náboženstve?

Jako že on môže články viery deťom vysvetľovať? Jako ich môže poučovať, že treba náboženstvo každé v uestivosti držať, keď on takúto lož vymyslí?

Lúto je tomuto Pepovi, že z voľby prišiel s prázdny m bruchom a ešte s prázdnejšou kapsou; no a vzal si na odnášku aj syna. Nie tak Pepo, nebudeš sa všade

pást a darmo je-t; to nebola pút ale voľba. A čo si sa ty ustával, keď ani vótum nemáš? Chceš čosi nkázat a nestojíš nikde nič. Chceš bys dýchať a nemáš pľúc.

A žeby si chcel byť vraj aj rychtárom? Tvoja bieda! Veď ešte máme chlapov; keď už iný nie, najprv bude Mišo s Grúňa, Albert alebo Arco, a len potom príde na teba rad; do tých čias ale ešte mnoho papuč musíš ušiť, a kožuchoy poplátať. Ty sa chceš rovnať Jašovi Jakovický? To je aspoň gazda, a ty ani jeho paholok!

Neviem ale, čo nás holič bude robiť po voľbe? Skrýpal by zubami, ale nemá iba tri; čiapky šit nemá z čoho; kožuchy nemá kto drať. Zmizly jeho nádeje a nezostala mu iba tá pamiatka, že bola voľba a on už i zuby trhať zabudol.

Zázrivá brala veľkú účasť v terajšej voľbe a úfala záračné premeny od víťazstva „ľudovej strany“ teraz ale po voľbe, kdeže sú nádeje vaše? Tam kde mandát p. Krupca! utonul dolu Oravou a Váhom lapať ho budú pri Železnej Bráne.

Voľba dávno čakaná sa nám teda pominula, azda i pokoj nastúpi; ja tiež úfam že už moje papuče raz popreparované dostanem, lebo sa mi náš papučo-plátač vždy len na voľbu vyhovárал; teda už bude mať čas dratvy súkať.

Pán Boh s nami a zlé preč.

Zázriviec.

Trenčín, 2-ho novembra.

Veľactená Redakcia!

Po voľbe je v-etko ticho, ale ani pri voľbe sa nič nestalo, čoby oduševnenie voličov a volebný akt bolo prerušilo. V Trenčíne bol len jeden kandidát Gejza Rakovszky, ktorý jednohlasne bol za vyslanca vyvolený. Slobodomyselná strana teda skvelé víťazstvo vydobila v hlavnom meste stolice.

Z vidieku sišlo sa mnoho voličov v Trenčíne, pod zástavami Rakovszkého, každá obec doviedla si aj svoju bandu, aby voľba tým veselšie išla. O pol deviatej rano vyhlásil predseda Ludevít Décsy Rakovszkého za jednohlasne vyvoleného vyslanca okresu, ktorý výrok obecnosť hromovým „éljen“-om prijalo. Asi 40 členov bolo vyslaných čo deputácia pre Rakovszkého, ktorý potom pred voličmi peknú reč držal po maďarsky a neskôr po slovensky. Prísľúbil, že verne a svedomite bude zastávať záujmy okresu, a týmto sa chce odplatiť za tú dôveru, ktorú voličia v neho zložili.

Na obed učastoval novovyvolený vyslanec svojich voličov, a aby aj pamiatku voľby zasvätil, spravil 1000 zlatovú fundáciu na trenčianske alumneum pre chudobných žiakov trenčianskeho volebného okresu.

Oduševnené obecnosť nosilo svojho novovyvoleného vyslanca po hlavnej ulici mesta, a odprevaďilo ho k večernému vlaku, s ktorým odcestoval.

Takto sme volili v Trenčíne po tichu, ovšem múdrejšie ako na tých miestach, kde veľkv krik robili.

Trenčan.

Orava, 1. novembra 1896.

Veľactená Redakcia!

Deň Váechsvätých, predsviatok Dušičiek, akoby bol stvorený ku rozmyšľaniu, ku rozvažovaniu. Prach si a v prach sa obrátiš. Ľudová sláva, ako tráva, dnes kvitne a zajtra uvädá. Pút naša krátka, koniec blízky a istý. A predsa sa boríme jeden s druhým; predsa miesto toho, aby sme si raj shody tvorili, hľadáme boje svárov

a roztržiek. Čudni Ľudia, biedni Ľudia! Pokoj Boží, pokoj lásky ďaleko ešte od nás.

Snemové voľby sme zakončili, po strachu, nastalo ticho. V dolnom okrese v ťažkom boji zvíťazil Árpád Kubinyi prívrženec liberálnej strany; v hornej Orave ale prechýrený apoštol Ľudárov Zoltán Zmeskal. Obe tieto voľby sú veľmi poučné pre nás. Dokázali nám obydvje to, že Ľud náš zaslúži, aby sme sa dôkladne oň starali. Ľud náš dá si vysvetliť, dá sa poučiť, a vie bojovať za svoje nadobudnuté presvedčenie a neohrožene vytrvá pri ňom. Podivuhodná bola sriadenosť Ľudovej strany. Prečo? Preto, že všetci jej prívrženci, bez výnimky, pravda len Ľud a nie jeho vodeovia, boli presvedčení o tom — pravda chybné — že oni bojujú za práva Ľudu, za vieru a národnosť. Odtiaľ pochádzal ich zápal, zaujatosť a vytrvalosť. Odtiaľ mužná miernosť a nezrušiteľná chladnokrevnosť. S takýmto svetom možno víťaziť pravde a zásadám. Neslobodno ho ale zanedbávať, neslobodno ho na seba samého nechávať, opúšťať a len vtedy bližiti sa k nemu, keď je už potrebný. Ľud náš je pristapný prvým dojmom, tie ľahko prijme do seba, no ťažko je takové neskôr, a to čím sú bludnejšie, tým ťažšie je z neho vykoreniť. No musíme sa postarať o zavedených a to tým viac, že bojovať nám bude treba nielen s mužami ale a to hlavne s ich rodinami. Ponevác i u nás, ako všade, kňazstvo váhu agitácie na ženské a mládež kládlo. Postarať sa nám nutno o dobré, mravné a poučné spisy pre Ľud, lebo čo zlého vypuklo u nás, to všetko čítanie „Krestana“ zapríčinilo. Klin, klinom. Čo zavinil „Krestan“ nech nám to napravi „Opravdivý Krestan“. Povinnosťou každého vlastenca našich krajov je časopis tento podporovať a do neko-nečna rozširovať, aby sa šírila osveta i dobré mravy; aby Ľud náš, čítaniu už zvyklý, týmto spôsobom vyslobodený bol zpod zkazonosného vplyvu tých Ľudárov, ktorí neboli zvedení, ale boli zvodcovia.

Pán Boh nám pomáhaj!

Oravec.

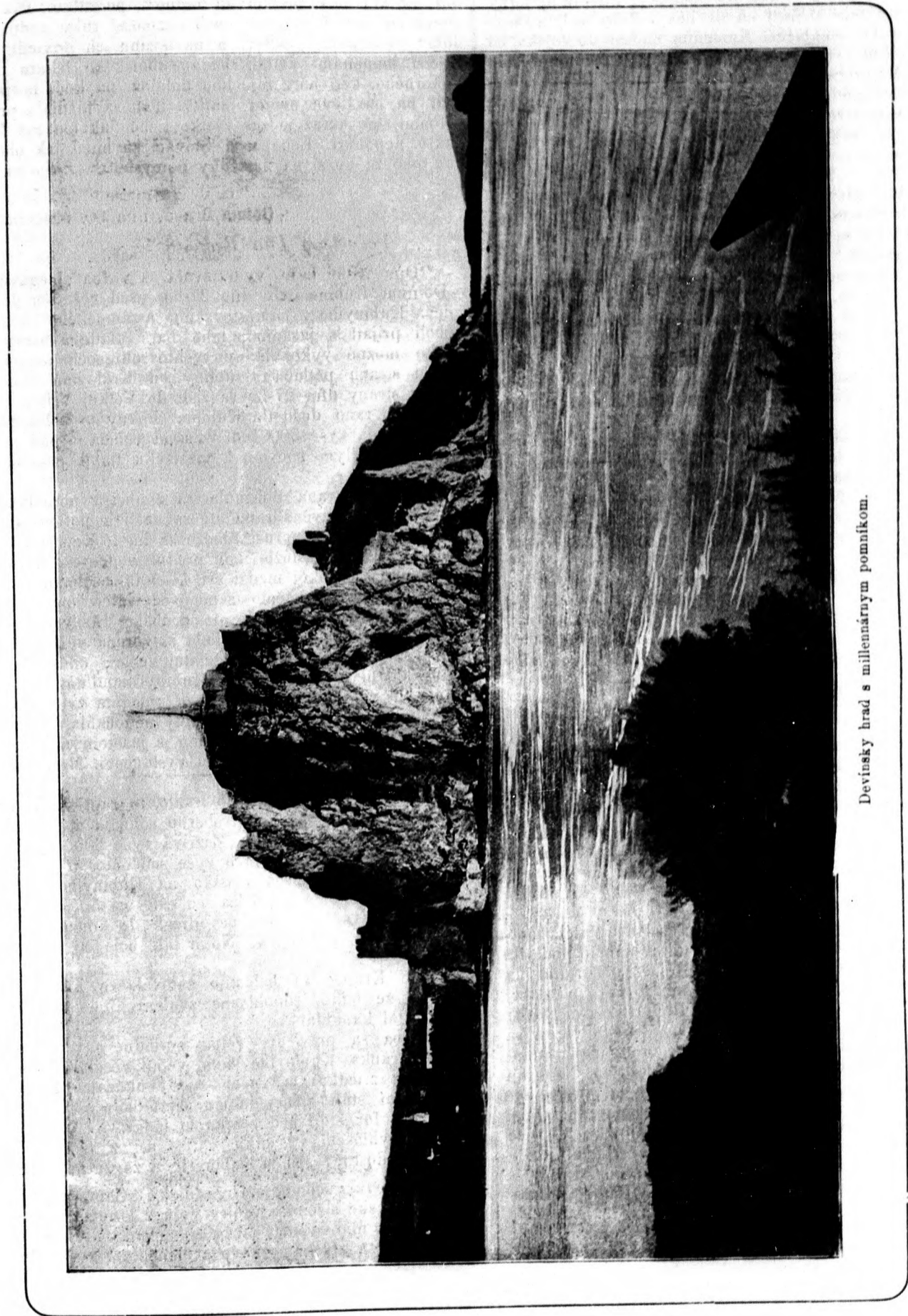
Z Brezna, dňa 30. októbra.

Ctený pán Redaktor!

Chvála Bohu že sme už po voľbe, lebo keď by to rozčulenie ešte dlhšie bolo panovalo, neviem čo by sa bolo stalo pobúreným voličom, obzvlášť ale ženičkám breznianskeho volebného okresu. Ponevác Ľud natoľko nikde nebol pobúrený ako v našom okrese, dovoľte, pán redaktor, aby pár riadkov podal o našej voľbe, hlavne ale o tom, jako bol zbúrený Ľud.

Jako ct. čitateľom známo, oproti nášmu liberálnemu kandidátovi, podžupanovi Csipkaymu, teraz už nášmu ablegátovi postavila ľudová strana Buriaňa a vediac to už vopred, že Buriaň zvolený nebude, nuž Ľudári nahuckali Ľud a obzvlášť ženičky tohoto okolia a viedli ich do Brezna, aby tam robili nezdobu a neporiadok. Lenže patričné kruhy už vopred videly úmysly Ľudárov a obsadili mesto vojskom a do Brezna pustili len voličov. Hneď sme videli, že je Ľudárov málo, akonáhle ostaly ženy za mestom. Kňazia sohnali s voličmi Ľudovej strany aj ich familie, ženy, deti, aby bolo mnoho hláv, lenže, ako hovorím, bolo medzi nimi málo voličov, lebo voličia nášho okresu sa nedajú tak ľahko sviesť na nepravú cestu a myslíme, že sa aj tí navrátia pod zástavu liberálnu, ktorí teraz, bojac sa výhražiek so strany kňazskej, opustili túto zástavu.

Ženičkám, bolo ich okolo 3000, sa to nezdalo, že ich nepustili do mesta a preto násilím chceli pretrhnúť kordon vojenský. Zprvu sa niekoľko ženičiek dostalo do mesta s tou záminkou, že musia ísť do apatieky a aj

Devínský hrad s milennárnym pomníkom.

tolko receptov začali oficerom ukazovať, že to jednému kapitánovi bolo nápadné a preto povedal, aby dali peňaze, že on pošle vojaka do apatieky. Pravda figliarky nemaly pri sebe peňazi na tie lieky. Ženy byly strašne sfanatované, omámené. Kamením hádzali do vojska, ba aj žabykláče vytahovaly na vojakov. Viac vojakov bolo raneno. Majór Schönner nevedel, čo má robiť s rozohneými ženičkami. Nechcel dať strelit do žien, ačpráve odtiaľ dakto strelil na vojakov. Rozkázal teda aby vojaci s nasadenými bodaky kráčali pomaly napred. A tu ženy nadstavonaly prsá vojakom kričiac: „Sem bodnite, psi!“ — „Pokoľte nás.“ Túto hromadu žien muselo vojsko dva razy rozohnať, pri čom pravda niektoré sa ranily ale v strachu pred trestom ani jedna sa nehlásila u lekára. Že sa nestalo krveprelievanie, má sa čo dakovať majórovi, ktorý kommandoval vojsko.

Nakoľko bol náš ľud nesvedomitými ľuďmi poburený svedčí i to, že pána farára na Polhore, ktorý ako opravdovú kňaz a duševný pastier nechcel sa stať kortošom ľudovej strany, napadli ľudári a obzvlášť ženičky jeho byt. Kňaz si zastal v dverách chrámových a zvolal na zbúrený dav: Mňa môžete i zastrelit ale chrámu Božieho sa netýkajte! A slová šfachetného pastiera maly účinok na ľud.

Nuž bla, takto by byly chcely naše ženičky prekazit voľbu a teraz keď si už zlé vylialy, myslíme, že utichnu a že sa budú ďalej starať o svoje dievky, o svoju domácnosť o tieto najkrajšie povinnosti dokonalej ženy a nebudú sa starať o politiku. Nebojte sa ženičky, vieru ešte nikdy nikomu u nás neodoberali a ani nikdy neodoberú.

Čo sa agitátorov ľudovej strany týka, o tých nepíšme nič, tých bude vedieť najlepšie oceniť sám ľud, ktorý chcely využiť vo svoj sebecký prospech. *Volič.*

Žilina, 30. októbra.

Otený Pán Redaktor!

Pár dňami pred voľbu sme už istotne vedeli, že namáhanie ľudovej strany je darebné. Kandidát ľudárov advokát Ján Kubica držal reč v Rajci, ktorá sa mu nepodarila. Jako nám chýry došly, pán advokát naraz len sa zajachal, a nedaj bože ďalej, tak že reč bola dokončená. Nuž veru to ani nenie ľahké remeslo, zvlášte pre takého človeka, ktorý reči ešte nedržal, a zrazu sa má pred zástup ľudí postaviť, a tak má rečnú, aby každého presvedčil, že pravdu hovorí. Už vtedy vraj rozprávali, že Janko už vykortešoval.

Liberálny kandidát, a bývalý vyslanec Valér Smialovszky tiež držal v Rajci reč; no táto sa ináč podarila a zrazu len videli ľudári, že v Rajci sa so dňa na deň počet liberálov množí. Z rajeckej doliny, o ktorej „Kreštan“ také chvály hlásal, vyše 50 vozov, plných voličmi dorazilo na voľbu do Žiliny. V predu viezol sa na krásnej štvorke kandidát liberálnej strany Valér Smialovszky s veľkostatkárom Gejzom Borsiezkym. Na kraji mesta veľkostatkár Ján Benyovszky privítal prichodiacich krásnou rečou, ktorá veľké oduševnenie spôsobila. Niekoľko sústerských učňov, a pár lapajov začalo síce krik a vresk robiť, týchto ale čím skôr rozohnali.

Pomaly prichodili aj kňazia z celého vidieku s kántormi, zvonármi a pohrabačmi. Prišli ľudovej strane na pohreb a v skutku ju aj u nás navždy pochovali. Zvíťazil Smialovszky a Janko Kubica prepadol.

Pri voľbe sa pokoj a poriadok dobre mohol udržať, takže vojsko ani raz nemuselo zakročiť, bárs sme sa my všeličoho obávali, lebo ľudári boli rozčuleni, zvlášte keď už videli, že vyhrať nemôžu. Báli sme sa, že nie-

ktorí ľudia aj ďalej sa tak budú chovať, jako sa chovali pred voľbami, keď vybijanie okien, podpalačstvo, kameňovanie atď. bolo takmer na dennom poriadku. Tak v Domaniži a v Turo-Tridvoroch bezbožné ruky podpálili domy pokojných gazdov, a na mizinu ich priviedli. V Bitčici kameňami uvitali budapešianskeho lekára dra Pokorného, keď hore rajeckou dolinou na koči pospiechal na návštevu svojej matky. Tak sa to dialo pred voľbami, no teraz je zas všetko ticho, jak len zas ľud dakto nepobúri. Lebo naši Slováci sú hneď jak oheň, bez toho že by si na následky pomysleli. *Žilincan.*

Dolnia Orava, dňa 30. októbra.

Veľactený Pán Redaktor!

Dňa 28-ho t. m. vydržiavala sa voľba ablegátska v Dolnom Kubine. Už dňa 27-ho pred večerom došli voličia Kubinyiho z námestovského a zámočského okresu a boli prijati s jasaním; lebo bárs „ľudová strana“ všetko možné vykonala, v týchto okresoch nemohla vládnu stranu potlačiť. S doliny od Kráľovian voličia vládnej strany dňa 27-ho sa zišli do Veľkej Vsi, z kadiaľ 28-ho rano došli do Kubína. Pekný to bol obraz, keď hromada vyše 500 ľudí — sami voličia — pod prapormi s veselým spevom k mestečku tiahli, povedomí víťazstva.

Ľudová strana dohrnula sa v noci v poriadku a v tichosti síce, zavčas rana ale sa našli jednotliví, ktorí sa usilovali pokoj porušiť, lenže sa im to nepošastilo; začo aj chválu zaslúžia ich prední vodcovia, že boli v stave udržať pokoj medzi asi 4—5000 osobami.

Hlasovať sa začalo rano o deviatej hodine pri dvoch komisiách, a trvalo do druhého dňa večera do siedmej a o štvrt na deväť bola zatvorená voľba. Výsledok sa publikoval asi o deviatej večer; oddaté bolo vyše 2000 hlasov; pán Árpád Kubinyi kandidát vládnej strany bol väčšinou 252 hlasov za ablegáta zvolený.

Ľudová strana výsledok voľby nedočkala. Potratili sa jako dym. Voličia Kubinyiho s jasotom a hudbou privolávali slávu novozvolenému vyslanecovi. Mesto bolo osvetlené.

Že hlasovanie tak dlho trvalo, to zapríčinila tým ľudová strana, že kadejakú sberbu sohnala a posielala hlasovať. Tak na pr. obec Závrivá vyše 300 osôb sohnala, kdežto má len voľáčo vyše sedemdesiat voličov, a aj z tých bola väčšia čiastka na Kubinyiho, jedna tretina zostala doma a predsa ich ešte asi 50 chcelo na Krupca hlasovať! Ostatní nevydržali do konca, ale sa roztratil už v prvý deň. No a tak bolo aj s inými obcami.

Pán Krupca sa boľastno žaloval, že kňazia ho nistovali, že bude jednohlasne zvolený, ináč žeby ani nebol prijal kandidátstvo.

Voľba sa previedla veľmi poriadne a v tichosti; zvlášte stránka Kubinyiho bola veľmi veselá. Ľudová strana len zriedkavým „nech žije“ ukázala že je tu, ináč smutní stáli a nejednomu čítať bolo s tváry, že veru s nevoľou stojí pod praporem ľudárov.

Po vyhlásení výsledku voľby asi z tisíc hrdiel ozvalo sa radosťné: „Eljen Kubinyi!“ a zavznela pieseň:

Mesiáčik vychodí, už hviezdičky svieta,
Kubínske slečinky veniec vyjú z kvieťa;
Stroja nim oveniť muža milného,
Dnes za ablegáta znovu zvoleného.
Sláva! mužu tomu, synovi Oravy,
Sláva! Kubinyimu, nech ho Pán Boh živí!

S úctou

Oravec.

Čaca, 29. okt.

Otený Pane Redaktor!

S veľkou radosťou Vám sdeľujem, že sa pri ablegátskej voľbe vôľa naša sa splnila. Zvolený bol totiž náš dosavádzny obľúbený ablegát, pán Leo Lánczy.

Pri tejto voľbe sa stal div Boží, jako pri stavaní väže babylonskej. Pán Boh jako pri stavaní väže babylonskej, tak aj pri čacanskej voľbe odobral kňazom rozum, lebo sa nemohol ďalej dívať na to huckanie a búrenie ľudu. Kňazia totižto kandidovali Jána Csernocha, a predložené dokumenty zneli na meno: dr. Csernoch János, kanonok, a tak tedy osoby tieto sa nesrovnávaly, následkom čoho predseda voľby kandidáciu ani nemohol prijať a Lánczyho vyhlásil za jednohlasne vyvoleného ablegáta okresu.

Ale keby bolo aj prišlo k hlasovaniu, aj vtedy by bola liberálna strana zvíťazila, lebo medzi voličmi bolo veľmi mnoho takých, ktorí sa neopovážili verejne priznať, že sú za liberálnu stranu a že budú s ňou hlasovať; báli sa, že ich protivníci drúkami ubijú. Poburovania so strany kňazov doniesly také ovocie, že náš dobrý tichý ľud nemožno už ani poznať.

U nás sa pomery tak premenily, že sa večer nemožno ani na ulicu ukázať. Všade je nepokoj. Jako som počul, Ošedničania nabili rychtára Kopašku len preto, že držal s liberálnou stranou, ztrhli a rozbili aj tabulu na ohlášky: povzbudzovateľom bol kostolník Juro Kucharčík. Ďalej syn Jozefa Kubaša Blahorec, bohatého gazdu zlámal jednomu starému mužovi rebro, že bol za vládnu stranu.

Do obci poslané vojsko bude nás veľmi mnoho stáť; zvedavý som, či sa naši kňazia priznajú, že len ich búreniu máme čo ďakovať, že nám vláda poslala sem vojsko. Nemyslím ale, žeby naši kňazia mali gurážu toto soznať, snáď skorej naopak aj za toto budú vinu skladať na vládu a budú ešte väčšmi ľud búriť než dosiaľ.

Volič.

Makó (trenč. stol.), 1. novembra 1896.

Otený Pán Redaktor!

Už je chvalabohu po tej s tak veľkým strachom očakávanej voľbe a chcem Vám jej začiatok a koniec sdeliť: U nás v našej obci sice nemali sme žiadnych neprijemností, krom nášho pána farára nehlasoval nikto na takzvanú ľudovú stranu. Náš pán farár svojej povinnosti zadost učinil, to jest dal tiež hlas pánu Mišurovi, ale ináč ľud nenavádzal, neprenasledoval, nechodil po nociach kortešujúce a tak udržal úplnú tichosť obľadom voľby u našich občanov. Ináč bolo v našich susedných obciach. V Petrovičoch v noci s 27. na 28. vyhorel notár aj krémárovi stodola; v Kollarovicach vytkli akýsi ľudári krémárovi okná. V tejto obci bol aj ľud veľmi splašený. Farár s kaplánom dnom-nocou ľudi navádzali, pre drotárov do Viedne písali. K voľbe krom notára, krémára a jedného učiteľa všetci Kollarovičania prišli s odznakom ľudovej strany. Vo dvore bičanského notára kde bola voľba vydržiavaná, farár kollarovický execiroval svoje obete, každému do hlavy zaštepoval, jako má na otázky pri hlasovaní predložené odpovedať. Ponevác viac jako päť voličov žandár do kancellárie notára naraz nepustil, rozdelil pán farár Kollarovičanov, päť poslal napred, keď už boli vyučení s p. haplánom, a pri ostatných zostal, aby úlohy nezabudli a sám ich odprevadil dnu. Bol som toho svedkom a ľutoval som srdečne Kollarovičanov. Znáam ich dobre, viem že sa do politiky nerozumejú, nevinne, z návodu farára, ktorý ich

veru posaváď málo podporoval, proti vláde hlasoval. V našich susedných obciach ľudia si rozprávajú, že ich od hlasovania pri voľbe mnohých nesprávne odvrhli, ale to nepovedia, že ľudová strana zväčša z takých sprostých ľudi pozostávala, ktorí nevedeli povedať, kedy v ktorom roku sa narodili. Aj jeden z pánov kaplánov bol zabudol, kedy sa narodil, následkom čoho nemohol hlasovať. Bitča a okres očakávaly deň voľby s veľkým napnutím, ale proti očakávaniu deň sa úplne ticho skončil. Len aby ešte Pán Boh kollarovického pána rychtára rozumom osvietil, žeby dal na chotár cestu spraviť, boli by sme úplne spokojni, lebo sa ťažko v celej uhorskej krajine taká cesta najde, jako hore Javorníkom. Pán rychtár ináč „ľudský“ myslí, mal by teda dbať, aby jeho „ľudári“ s chotára na chotár sa previesť mohli.

Občan.

V deň Dušičiek. Ich veličenstvá kráľ a kráľovná zavčas rana ešte pred 6. hodinou prišli na koči ku kapucinskému chrámu, v ktorého krypte leží nebohý korunný princ Rudolf. Kráľovský pár sa najprv tiebo a skrúšene pomodil a potom kráľovná položila kytku z čerstvých kvetov na rakev svojho syna nebohého následníka trónu Rudolfa. Po modlitbe ich veličenstvá obhľadli i ostatné rakvy a najdlhšie pobudli pri rakve arcikniežata Karola Ludvika, kde sa tiež pomodlili. — Ovdovela arcikniežna Štefania so svojou dcérou Alžbetou zaviezla sa v ten deň predpoludnim do Mayerlingu, na miesto smrti svojho manžela a tam v kaple modlitbami trávili celý deň.

Svatba arcikniežny Marie Doroty. Viedeň je opäť svedkom veľkej slávnosti. Asice v prítomnosti členov panovníckej rodiny Habsburgskej a kniežacej Orleánskej dňa 5. t. m. odbýval sa sobáš arcikniežny Marie Doroty dcéry arcikniežata Jozefa s princem Filipom Orleanským, ktorá odbývala sa v chráme viedeňského Hofburgu. Na svatbu prišla aj portugálska kráľovna. — Uhorský ministerský predseda barón Bánffy, ministri Wlassics, Fejérváry, Dániel, Perczel a Erdély odcestovali z tejto príležitosti do Viedne.

Ministerská vďaka. Minister výučby vyslovil svoje uznanie a vďaka Jánovi Klobusiczkému kraj vyslancovi, ktorý pre detskú opatrovňu v Zsitva-Ujfalu daroval budovu v hodnote 4000 zlatých a na udržovanie opatrovne obecal cez desať rokov každoročne po sto zlatých.

Arciknieža Jozefa August vo Zvolenskej. Arciknieža Jozef August dňa 30. októbra prišiel do Víglaš-Slatiny vo zvolenskej stolici, kde je hostom nadžupana a veľkostatkára Pavla Kissa z Nemeskéro. Arciknieža poľuje na panstve Kissovom.

Gróf Andrassy židovskej synagóge. Gróf Teodor Andrassy daroval židovskej cirkvi v Gálszécsi na stavbu synagógy 20.000 tehál.

Zavraždený učiteľ. V gemerskej obci Pétermány tamajšieho učiteľa Jána Sziváka neznámy zločinec z pomsty usmrtil. Vraha hľadajú.

Miesta zbavený rabin. Administratívny výbor zempínskej stolice zbavil miesta Šalamona Halbersteina, rabína v Stropkove, lebo zákonom predpísanú kvalifikáciu nevedel dokázať. Administratívny výbor zároveň napomenul

cirkevnú obec, aby si zaopatřila takého rabína, ktorý má potrebnú kvalifikáciu.

Arciknieža Otto generál-majórom. Jeho veličenstvo kráľ vymenoval arciknieža Otto za generál-majóra 10 jazdeckej divisie.

Jej veličenstvo kraľovná prv než odcestovala, na millenniumovej výstave poskupovala veľmi mnoho vzácnych výrobkov uhorského domáceho priemyslu. Zakúpila mnoho výšiviek, sedliacky nábytok a pre kráľa jeden väčší stolec. Kráľovná má totiž pri Viedni malé gazdovstvo i s domom a v tomto si zariadi jednu chyžu so sedliackym nábytkom. Ministra Wlassicsa kráľovná i pozvala, aby si príležitostne obzrel toto jej gazdovstvo.

Zvečnená poklona pred kráľom. Július Wlassics, minister verejnej výučby poveril jedného maliara, aby namaľoval pre obrazáreň ten výjav, keď dňa 8. júna z príležitosti slávnostného pochodu členovia obúch snemovní ustanovili sa pred kráľovským párom vo veľkej dvorane budínskeho hradu. Obraz bude väčšieho rozmeru.

Carovná a evanjelické kňazstvo. Keď bol cársky pár v Darmstadte, kňazstvo tamojšej ev. cirkve a. v. vzhľadom na to, že carovná opustiac vieru svojich predkov, prestúpila na grécko-východnú vieru, vyhlásilo, že sa carovne nepokloní. Pri tomto rozhodnutí ostalo kňazstvo i vtedy, keď mu prišlo na vedomie, že carovná politickou nutnosťou žiadala seba ospravedlniť a mala úmysel, že príjde do chrámu evanjelického a zaujme to miesto, ktoré niekedy jej patrilo.

Kaplán z Ráczeve. Veľmi balamutil ľud v obci Ráczeve Jozef V. Knézits, rim. kat. kaplán, pokým mu odtiaľ neukázali cestu. Za dva roky nerobil nič iné v dedine, len čo fanatisoval veriacich proti civilnému manželstvu, ešte i vtedy, keď cirkevno-politické zákony boli už sankcionované. Konečne štátne zástupníctvo predvolalo rušiteľa pokoja pred súd. Súd ho vzal na zodpovednosť pre búrenie proti dvom zákonom, pre chválenie priestupkov a pre priestupok proti náboženstvu na základe nasledovnej obžaloby: Knézits slávil 2 slovom dvaročné jubileum svojho kaplánstva, z ktorej príležitosti veriaci chceli (?) usporiadať slávnosť a obdarit ho kalichom. Slávnosť chceli usporiadať v deň, v ktorý krajinský vyslanec tamojši skladal účty svojho účinkovania na sneme a preto slúžny nepovolil vydržiavanie slávnosti v ten istý deň, lebo sa bolo čo ľobávať zbury. Kaplán ľud predsa zvolal a keď slúžny slávnosť nepovolil, Knézits pohliadnuc do neba zvolal:

— Milí veriaci, poďme do kostola, tam nám nerozkáže nik!

Ľud šiel za kaplánom, ktorý v chráme vzal na seba kňazský ornát, do ruky kríž a sprisahal ľud proti civilnému manželstvu. Potom začal „kázat,“ medzi čím riekol dievčatom:

— A vy sa neobliekajte do bielych, ale do čiernych šiat, lebo od týchto čias tam vás budú sobášit, kde vystavujú passy pre hovädá!

Po tejto „kázni“ nastala taká zbura na ulici, že žandári museli urobiť poriadok. — Iný raz zase „kázal“ o Lepsényimu, ktorého vtedy boli odsúdili do väzenia a prosil svojich veriacich „dajte pár halierov, aby mal kde skloniť hlavu martýr civilného manželstva.“ (Veď si už aj má kde skloniť hlavu, kúpil si domček za 25 000 zl.) Avšak najkrajšie svedoctvo dal nespokojnému kaplánovi jeho predstavený, Gabriel Prunyi, farár z Ráczeve, ktorý o fanatickom kaplánovi takto sa vyslovil pred súdom:

— Slavný súd! V osemaštyridsiatom bol som vojakom a tisíc Rusom stál som zoči-voči; ale neverím,

žeby bol medzi nimi býval taký zlý človek, ako Knézits. Ustavične búri veriacich, tak že keď on kázal, nikdy som nešiel do kostola...

Súd odsúdil Knézitsa na polroka do väzenia a na zaplatenie pokuty 250 zlatých. Kráľ. tabula zdvihla trest väzenia na jeden rok a kráľ. kúria, ktorá sa tieto dni zaoberala s pravotou, odobrila trest vymeraný kráľ. tabulou. — Kaplán bude mať teda dosť času rozmýšľať o svojich „kázňach.“

Rusko a uhorskí poddaní. Ruské ministerstvo pravosúdia vydalo nariadenie svojim podriadeným vrchnostiam v záležitosti rakúsko-uhorských poddaných žijúcich v Rusku. Nariadením t mto upomínajú sa vrchnosti, že pre rakúsko-uhorských poddaných, ktorí majú v Rusku majetky, po ich smrti ani rakúske ani uhorské, ale ruské zákony znejúce o dedení majetku sú platné. Dosaváď totižto pravoty o dedictvá patrily do účinkujúceho kruhu rakúsko-uhorského konsula. Toto nariadenie vydala ruská vláda pre to, lebo v Rakúsku a Uhorsku už prv zaviedli podobné poriadky v takýchto záležitostiach pohľadom na ruských poddaných žijúcich v našej monarchii.

Hriech zárodokom hriechu. Ján Fabo a jeho syn Imrich zámožní gazdovia v Nových Zámkoch v porozumení s magazinárom jedného obchodníka s obilím kľamali tak, že magazinár dával Fabovcom kvitancie o prevzatí istej váhy obilia, ktoré potom obchodník vyplatil a s peniazmi sa potom delili. Zvedel túto vec i nádenník Ján Mráz z Bánkeszu, ktorý dvakrát po 20 zlatých dostal od Fabovcov, aby ich neprezradil. 20 októbra Mráz opätovne chcel peniaze a zašiel ku Fabovi. Starý Fabo prišiel preto do takej zlosti, že začal Mráza hrdúsiť a jeho syn železnými vidlami tak ho udrel po hlave, že Mráz naskutku zomrel. Potom vzali mrtvolu, položili na voz, nahádzali naň hnoja a vyviezli na svoje role, kde mrtvolu hodili do rieky Nitry. Mráza začala hľadať jeho manželka v Nových Zámkoch. Dozvedela sa naňho aj u Fabovcov, a po nepriamych odpovediach Fabových podala žena oznámenie vrchnosti, ktorej sa Fabovci priznali ku všetkému. Teraz sú uväznení.

Falšovatelia peňazi vrahmi. Z Viedne oznamujú, že na okolí Klosterneuburgu, v jednej zapustlej čiastke lesa našli žandári strašne zohavenú mrtvolu žandára Adolfa Roba. Rob v lese objavil peniaze falšujúcu bandu, ktorú hneď pochytil a vyzval falšovateľov peňazi, aby ho nasledovali do žandárskej kasárne a sa i pohnul, pred nimi. Keď prišli v lese do jednej huštiny, vrhli sa na neho od chrbta a zbili ho. Žandári teraz hľadajú vrahov ale dosaváď bez výsledku.

Nešťastie pri vítaní kandidáta. Jászakisérski voličia chceli uvítať svojho kandidáta na ablegátstvo výstrelami z mažiarov. Jedno dieťa ihralo sa okolo mažiarov a vybušil jeden mažiar, ktorý kováč Ráskai zle nabil. Dieťa stálo tak blízko, že mu náboj úplne roztrhal pol nohy a chlapec následkom ztráty krve natoľko oslabol, že sa sotva vylieči.

Modlitba proti slobodným murárom. Kňaz Brogidou, jeden z hlavných usporiadateľov kongressu proti slobodným murárom v Triente, navrátiac sa do Rímu napísal modlitbu, v ktorej vyzýva Pána Boha, aby strelal slobodných murárov. Rozumnie sa, že modlitba bude mať na takých ľuďoch účinok, ktorí čítavajú ešte vždy zbojnícke histórie, o šarkanovi so sedem hlavami, o bosorke ktorá sedí na pokladoch atď. Kňaz odporúča túto svoju modlitbu do pozornosti katolíckym kňazom a je pravdepodobné, že sa aj u nás najde človek, na príklad Ondrej Rojko vyslúžilý kňaz, ktorý tieto kľatby preloží do slovenčiny. Škoda, že je už po voľbách, táto „modlitba“

by sa bola pravdepodobne dobre hodila ku kortešovanu proti tej „zprepadenej židovsko-zednársko-tatárskej“ vláde, ktorá pri voľbách obdržala tak ohromnú väčšinu. Odpoveď od slobodných murárov na túto modlitbu nemožno očakávať, lebo tí závajú len v skutkoch dobročinnosti a bratskej lásky, a nezaoberajú sa s tými krubami, ktoré väčšmi obľubujú kliatbu než požehnanie a nenávisť viac než bratskú lásku.

Zemetrasenie. Dňa 29. m. m. o 1. hodine popoludní pocítili v Kečkeméte silné zemetrasenie. Zem sa otriasla tri razy a posledný otras sprevádzalo silné podzemné hučanie. 28. a 29. m. m. tiež pocítili slabšie otrasy a teraz je obyvateľstvo prestrašené, že sa nebezpečenstvo bude opakovať, ktoré ostatne dosavď nezapríčinilo škody. — Práve v tom čase pocítili päť otrasov zeme aj vo Veľkom Kőröši, kde zemetrasenie tiež nezapríčinilo škody.

Požiar. Dňa 30. októbra shorely u nás na rovnanských vrchoch (trenč. st.) dva domy, v jednom aj dvoje detí, ktoré mali byť aj príčinou ohňa. Boly doma zatvorené, keď matka v poli robila. Vytiahli z nich iba dievky. Boli to dvaja chlapi, jeden 5 a druhý 7-ročný.

Na koni z Konštantinopolu do Prahy. Gróf Karol Eszterházy pohol sa z Carihradu na koni do Prahy. Jazdec tieto dni došiel do Nového Sadu. Cestu z Konštantinopolu po Nový Sad vykonal za 31 dní, pofažne noci, lebo ten v noci jazdí, vo dne odpočíva. Po Prahu má ešte prekonať 875 kilometrov dlhú cestu. Gróf sa pravdepodobne stavil, že dlhú cestu prekoná na koni.

Chytil živého jeleňa. Jozef Rozvány, statkár v Seprösi (aradska st.) tieto dni vybral sa koňmo na pofažku a spozorujúc veľkého jeleňa, dal sa za ním a po dlhom divom hone za pomoci svojich psov chytil ho živého. Jeleň je tak veľký, že od osem rokov nepodarilo sa tak veľkého jeleňa na Dolniakoch zastreliť.

Pre jeden gly pálenky. Tá besnica už nejedného človeka urobila horším od zvierata. Teraz sa stalo v Budapešti, že jeden robotník zabil svoju ženu pre gly pálenky. Asice nádenník Ján Bursa strašne zbil svoju manželku preto, že si potajomky doniesla pálenky a jemu z nej nedala. Keď žena ležala už bez povedomia na zemi, nechal ju v krvi cez celú noc, a odišiel po krémách sa zabávať. Susedia odviekli nešťastnú ženu do Rochussovskej nemocnice, kde po niekoľko dní trvajúcim ťažkom trápení skonala. Spustlého manžela zatkla polícia, pred ktorou sa bez všetkého otáľania prizal ku svojmu skutku.

Hlas svedomia. Ešte v júli sa stalo, že v Tatrách pri Dolnom Smokovci našli jedného haličského robotníka zavraždeného, ale vrahov nemohli vypátrať. Tieto dni hlásil sa u košickej polície Juraj Petreny žadanský obyvateľ a priznal sa, že haličského robotníka on zavraždil spolu so svojim kamarátom žadanským obyvateľom Jánom Turkášom. Petrenyho naskutku zatkli a Turkáša polícia kázala chytiť.

Otec vrahom. V čanádskej obci Tornyá Traján Bányás býval u svojho syna, a dohodol sa s ním, že mu za opatrovanie každý mesiac bude platiť istý obnos. Avšak lakomý stavec nikdy neplatil riadne. Mladý Bányás v poslednom čase pre zlú úrodu bol v peňažných nespúťkách a trochu ostrejšie pýtal od starého plat za opatrovanie. Keď stavec neplatil, syn sa začal vyhrážať a povstala zrada medzi nimi. Päťdesiatšesťročný človek na to vyhlásenie synovo, že jestli nebude platiť neztrpí ho vo svojom dome, schytil so steny zbroj a dvakrát strelil na svojho syna, ktorého smrteľne ranil. Starého Bányása zatkli.

Žandár samovrahom. Jeden žandár menom Bán, po voľbe v Sliachi v blízkej hore chcel si odpočinúť a zaspal. Pod týmto ukradol mu voľakto peňaženku, v ktorej mal i slúžobné listiny. Nešťastný človek v strachu pred trestom naskutku sa zastrelil. Pri ňom našli kus papiera, na ktorom napísal, prečo sa zbavuje života.

Velocipéd pre hasičov. Hasiči v Budapešti používajú teraz velocipéd novej sústavy, na ktorom možno uložiť čakan, šišak, nejaký pomocný nástroj, liter vody, koňak, automatickú trubu a faklu. Takéto velocipédy jedna budapeštianska fabrika už hotoví.

Zblaznela od žiaľu. Árpád Vajas bývalý učiteľ v Makove nedávno zblaznel a priviezli ho do blázince na Leopoldovom poli pri Budapešti, kde tieto dni skončil. Jeho manželka, ktorú telegraficky upovedomili o smrtnom páde, naskutku ponáhlala sa do blázince ku rakve svojho manžela, ktorú keď uvidela klesla od bóla a únavy. Sluhovia ju zdvihli, preberali, ale nešťastná žena sa len na nich dívala a vrávorala nesrozumiteľné slová. Zblaznela. Úbohú ženu zaviezli do Makova, kde troje drobných detí narieka pri jej posteli, z ktorej ich matička sotva kedy vstane.

Zradila milenca. Srbská polícia pomocou jednej ženy chytila nebezpečného lúpežníka. Tohto vodcu lúpežníkov, ktorý sa menuje Berkič, už dávno hľadala srbská polícia, ale tento vždy šťastne vyviazol z osidel. Posledne teda vypísali na jeho hlavu 15,000 frankov odmeny a čo sa nepodarilo policii, to sa podarilo ľudskej lakomosti. Berkič mal v obci Dragacovo milenkú, ktorej sa lepšie pozdala summa vypísaná na hlavu jej milenca ako tohoto kradené dary, a jedného večera prilákajú do svojho príbytku lúpežníka, do tých čias ho objímala a bozkávala, pokým vopred upovedomená polícia prišla a Berkiča po krátkom zápase zatkla.

Drahé bozkanie. Slečna Cora Wisová v Boomingtonu v Amerike zalažovala mladého roľníka Jonesa Warda o náhradu 15,000 dollarov za to, že ju proti jej vôli bol bozkal a k tomu hodne vrele privinul k svojim prsám. Porota vinníka odsúdila na 250 dollarov pokuty. Obžalovaný neapelloval proti výroku a tak zdá sa, že mu ten bozk bol hoden 250 dollarov.

Anglická kraľovná slepne. Po novinách rozniesol sa bol chýr, že sa na očiach anglickej kraľovnej, ktorá budúceho roku bude sláviť 60-ročné jubileum svojho panovania, tvorí sivá blana, následkom čoho že kraľovná utráca zrak. Jeden lekárske časopis anglický píše, že zrak kraľovnej síce slabne, čo nutno pripísať starobe, blana ale že sa netvorí.

Nova zver. Jako prostriedok k rozmnoženiu zveriny uvádza sa dľa najnovších zkúseností zavádzanie kureniec do revírov, ktoré sa deje nasledovným spôsobom: Do lesa preneseným kurám porozsýpame krm za niekoľko mesiacov hlboko v lese a ich návrat do domu treba všemožne prekaziť, prípadne späť do lesa ich zahnať. Kury privyknú skoro na voľný život a stávajú sa bojovnými, tak že v niekoľkých pokoleniach vyvíňuje sa z nich výtečná lovecká zver. Postava divej kury je menšia od kury domácej, sú veľmi plaché a s ťažkosťou sa dajú strieľať. Barva peria prispôsobuje sa zmeneným životným podmienkam a zvykom a mení sa viac do šeda, — zjav, ktorý u všetkých domácich zvierat zdivočelých je obyčajným. Zverina je veľmi chutná, o mnoho chutnejšia než mäso bažantov. Že u takýchto aklimatisačných pokusov škodná zver musí sa energicky prenasledovať, je na bielom dni, jestli chceme docieľiť nejakých výsledkov. Než nesmieme prehliadnúť škody, ktoré divoké kury obzvlášť v obilnách dovedú natropiť: práve tak pustošia obilie jako bažanty.

KU OBRÁZKU.

Devínsky zámok s millennárnym pomníkom.

Rýchle, jeden za druhým pomínuly sa do mora večnosti tie slávnostné dni millenniumového roku, v ktorom toľko pekných sviatkov a slávností bolo usporiadané na pamiatku tisícročného jestvovania Uhorska.

Z týchto slávností obzvlášť vynikaly tie dni, v ktorých boli odhalené pomníky, pamätníky millenniumové. Takýchto pamätníkov bolo postaveno sedem na rozličných stranách vlasti našej, medzi inými na vrchu Zobore pri Nitre a na zámočkom vrchu devínskom, ktorý predstavuje náš obraz.

Naposledy, dňa 18. októbra odhalené boli dva millenniumové pomníky v Devíne a v Brassove.

Devín je obec, ktorá leží od Prešporku na západ na najpokrajnejšom mieste hranice uhorskej, ktorá nás delí od Rakúska. Tu vstupuje na pôdu našej vlasti Dunaj a tu prijíma do seba z ľava vodu rieky Moravy, ktorá je na hodnom kuse tiež hranicou medzi Uhorskom a Rakúskom.

Pri vtoku Moravy do Dunaja povstalý uhol najjuhozápadnejšiu to časťku Malých Kárpátov zaujíma strmé bralo, na ktorom stojí povestný teraz už ale v rumoch ležiaci zámok. Hrad postavili ešte pred príchodom bratov Maďarov marabani (Moravania) a zámok vzdor búrlivým dobám stál pevne až do počiatku tohoto stoletia, kedy ho, roku 1809 Francúzi rozrúmili pušným prachom. Rozbúrané hradby a bašty ešte i dnes ukazujú jak veľký priestor zaujímal zámok a zároveň robia zájímavým bralo 20 metrov vysoké, obzvlášť od Dunaja, kde od úpätia až po temeno vrchu jedna na druhej ležia obrovské skaliská.

Na najvyššom mieste temena tohto vrchu čnie jeden zpomedi millenniumých pomníkov, obohaný rumami vnútrajšieho zámku. Pomník je 21 metrov vysoký a veľmi pekne zhotovený.

Pomník odhalil minister pri boku jeho veličenstva barón Samuel Jósika v prítomnosti veľkého obecnstva.

Mimo zástupcov trisťdesiatich prešporských obcí, tam boli poslanci zo susedných stolíc ako: mošonskej, šopronskej, komárnanskej atď., mnoho členov prešporskej aristokracie, hostia z Budapešte, viac než sto členov oficierského sboru spoločného vojska a honvédstva, kňazstvo a zo všetkých spoločenských vrstiev pozvané obecnstvo.

Z tejto príležitosti štyri okrášlené lode viezli hostov s ministrom a hlav. županom Szalavszkym do Devína, ktor. leží asi na hodinu od Prešporku. Na jednej lodi

hrala vojenská hudba. Hostia prídú do Devína pešo vyšli na strmé bralo ku pomníku. Na dolnom konci ulice od zámku bola postavená slávnostná brána a domy okrášlené čačinou, vencami a zástavami. Hore na priestranom mieste dolného hradu bol postavený šiator a vyvýšené miesto pre rečníka a za týmto stála čestná stotina honvédov. Slávnosť sa započala sv. omšou, ktorú slúžil v šiatri titulárny biskup a ostrihomský vikár Boltzár. Po sv. omši stotina honvédov vystrelila a spevácky spolok prešporský zaspieval hymnu. Na to odborný radca Berczik podal oznámenie ministrovi, že je pomník úplne hotový a čaká odhalenie. Minister Jósika obnázil hlavu v krátkej ale vzletnej reči odhalil pomník, v reči svojej vyzdvihol jeho význam a oddal pomník obecnstvu prešporskej stolice, na čo Július Zsigárdy v mene stolice povedal oduševňujúcu reč a prevzal pomník do opatery prešporskej stolice. Po tejto reči prečítaná bola základajúca listina a podžupan Klempa vyslovil vďaka ministrovi a obecnstvu, ministrovi ponukol jednu zo zlata zhotovenú medailu na pamiatku slávnosti. Z týchto medailí dala prešporská stolica raziť 2000 kusov z bronzu, 100 zo striebra a 2 zo zlata. Slávnosť s odspievaním „Szózat“-u a strelbou vojska sa ukončila a v Prešporku, kam hostia došli na loďach o 2. hod. popoludní, usporiadaná bola hostina, na ktorej povedali viacej prípitkov minister Jósika na kráľa, Neiszidler na vlast, Szalavszky fősipán na pozvaných hostí a ešte viacerí.

Na druhý deň navštívilo pomník ziactvo prešporských škôl, ktoré počtom asi 1200 viedli professori. Pri pomníku professori rozpovedali žiakom význam miesta a pomníku.

K OBVESELENIU.

Závisťlivý.

Manželka: „Práve teraz som si dala jeden zub vytrhnúť!“

Manžel (vzdychnúc): „O ten šťastný zub! Ten je už teraz pred tvojim jazykom istý!“

*

Nedorozumenie.

Malý Edo bol neposlušný a keď videl matku s paličkou oproti nemu ist tak sa pod posteľ utiahol. Otec, ktorého žena zavolala, ťahá sa pod posteľ, aby syna ztade vytiahol. Otec (pod posteľou sa ťahajúc) „Aha veď si ty tu!“ — Edo (šepkajúc): „Áno tatinko, či aj teba chce mama vybiť!“

Budapešianska bursa a úradným značením cien dňa 23. októbra.

Obilie	Jakosť dia hekt.	Za 100 kilogr		Cenne papiere		Peniaze	Tovar	Cenne papiere		Peniaze	Tovar
		od	do								
Pšenica banátska	77-81	7.85	7.95	Štátny dih.				Prvá uhor. poisť. spol.	4030.-	4050.-	
peštianska	77-81	7.80	7.85	Uhorská zlatá renta 4%	121.00	122.00	Pešt. uh. kupec. b.	1170.-	1172.-		
stolnohrebárska	77-81	7.90	8.00	Uhorská korunová renta 4%	99.50	99.55	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	7900.-	7920.-		
Raž (žito)	70-72	6.60	6.70	Uhorské regálové úpisy 4 1/2%	100.00	101.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	605.00	608.-		
Jacmeň na krm.	60-62	4.00	4.40	Uhorské premiové úpisy	153.50	154.50	Záložné listy.				
na páku	62-64	5.10	6.00	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4%	137.00	138.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 5%	101.00	102.00		
na vŕšku	64-66	7.50	8.80	Uhorská žel. požíčka 4 1/2% v zl.	123.25	124.25	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.50	101.00		
Ovos	39-41	5.80	6.00	vyvážkové úpisy 4%	103.25	104.-	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	100.-	101.00		
Kukurica	73	4.50	4.90	Spoločná požíčka v beľ. penia- zoch 4 1/2%	100.00	101.00	Peniaze.				
Prosno				Žreby.			Cisársky dukát	5.67	5.72		
Repica		11.00	12.50	Spolku „Jó sziv“	3.00	3.30	Dvadsať-frankovník	9.52	9.55		
Dateľinové semá, luc.				Uhorského „Červeného križa“	8.00	8.40	Nemecká ríšska marka	58.70	58.90		
červené		56.-	57.-	Rakúskeho	18.00	18.20	Striebro				
Svínska masť peštianska				Bazilika	6.00	6.30					
vidiecka											

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.